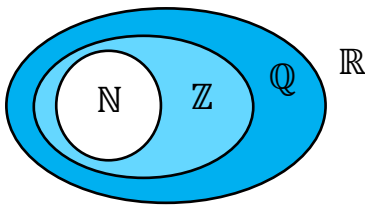

مجموعه‌های متناهی و نامتناهی

اعداد طبیعی (N) ← $\mathbb{N} = \{1, 2, 3, 4, \dots\}$

اعداد حسابی (W) ← $\mathbb{W} = \{0, 1, 2, 3, 4, \dots\}$

اعداد صحیح (Z) ← $\mathbb{Z} = \{\dots, -2, -1, 0, 1, 2, 3, \dots\}$

اعداد گویا (Q) ← $\mathbb{Q} = \{\frac{m}{n} | m, n \in \mathbb{Z}, n \neq 0\}$

اعداد گنگ (اصم) (Q') : مجموعه اعدادی که نتوان آنها را به صورت نسبت

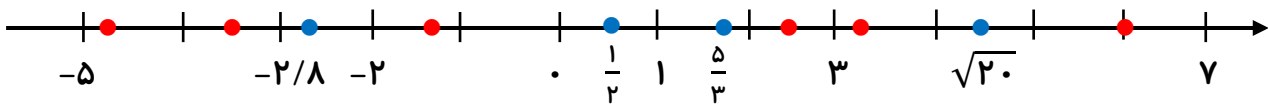
دو عدد صحیح نمایش داد.

مجموعه اعداد

مثال: هر یک از اعداد داده شده را در یکی از جاهای مشخص شده روی محور بنویسید.

کدام یک از این شش عدد گنگ اند؟ زیر آنها خط بکشید.

$$2/45, \frac{-7}{2}, 6, -4/9, \pi, -\sqrt{2}$$

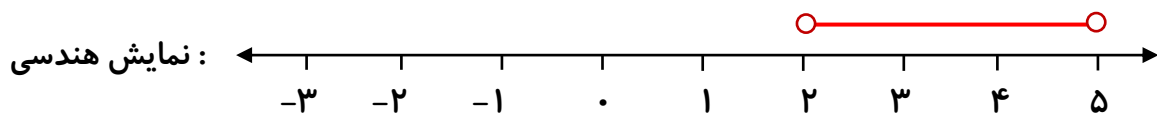

بازه‌ها

بازه باز: شامل خود اعداد نمی‌شود.

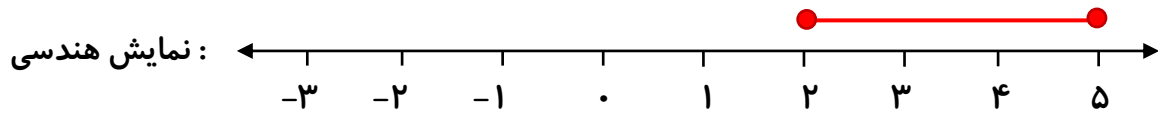
$$(2, 5): \{x \in \mathbb{R} | 2 < x < 5\}$$

مثال:

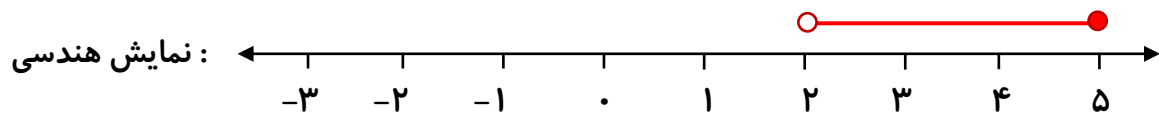
بازه بسته: شامل خود عدد می‌شود.

$$[۲, ۵]: \{x \in \mathbb{R} \mid ۲ \leq x \leq ۵\}$$

بازه نیم باز: از یک طرف باز و از یک طرف بسته است.

$$(۲, ۵]: \{x \in \mathbb{R} \mid ۲ < x \leq ۵\}$$

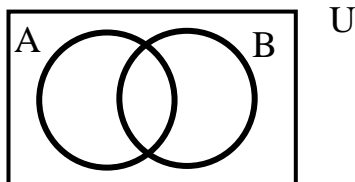
نکته : مفهوم اجتماع، اشتراک و تفاضل

اجتماع ($\cup$): همه چیزهایی که در مجموعه‌ها داریم.

اشتراک ($\cap$): چیزهایی مشترکی که در مجموعه‌ها داریم.

تفاضل ($-$): چیزهایی که در اولی (سمت چپ) هست ولی در دومی (سمت راست) نیست.

نمایش روی نمودار ون

مثال:

۱- درستی یا نادرستی عبارتهای زیر را مشخص کنید.

الف) $\frac{4}{3} \in \left[\frac{1}{2}, 2\right)$

ب) $-2 \in (-2, 0]$

پ) $0 \in (-2, 0]$

ت) $-2 \in \{-2, 0\}$

ث) $-1 \in \{-2, 0\}$

ج) $[-1, 2] \subseteq (-1, 2)$

چ) $\{0, 1\} \subseteq [-1, 2)$

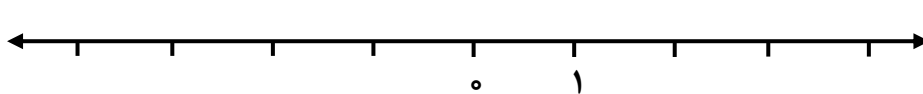
ح) $\emptyset \subseteq (-17, 0]$

خ) $[2, 5) = (2, 5]$

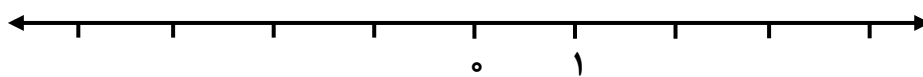
خ) $[2, 5) = (2, 5]$

د) $\sqrt{2} \in (0, 1)$

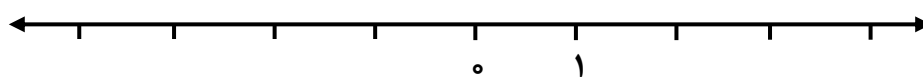
۲- نمایش هندسی دو بازه $A = (-4, 2]$ و $B = (-1, 3]$ را روی محور زیر رسم کنید و سپس حاصل عبارتهای زیر را بنویسید.

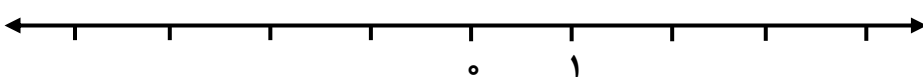
الف) $A \cap B$

ب) $A \cup B$

پ) $A - B$

ت) $B - A$

مجموعه‌های متناهی و نامتناهی

مجموعه‌هایی مانند A را که تعداد اعضای آنها یک عدد حسابی است، مجموعه‌های متناهی می‌نامیم.

مجموعه‌هایی مانند A را که تعداد اعضای را نمی‌توانیم بشماریم، مجموعه‌های نامتناهی می‌نامیم.

مثال: مجموعه‌های زیر را روی محور نشان دهید.

$$A = (-\infty, 2]$$

$$B = (-4, +\infty)$$

مثال:

۱- فرض کنید U مجموعه تمام مضرب‌های طبیعی عدد ۵ باشد.

الف) U را با نمایش اعضای آن بنویسید.

ب) U متناهی است یا نامتناهی؟

پ) یک زیر مجموعه متناهی از U بنویسید.

ت) دو زیر مجموعه نامتناهی مانند C و D از U بنویسید، به طوری که $C \subseteq D$

۲- متناهی یا نامتناهی بودن مجموعه‌های زیر را مشخص کنید.
الف) مجموعه اعداد طبیعی .

ب) مجموعه شمارنده‌های طبیعی عدد ۳۶ .

پ) بازه $(\frac{1}{4}, \frac{1}{2})$

ت) $A = \{x \in \mathbb{N} \mid 1 < x < 2\}$

ث) مجموعه ضرب‌های طبیعی عدد ۱۰۰ .

نکته: تو بعضی سوالات ممکنه ابتدا فکر کنیم نامتناهی است. ولی با فکر کردن می‌بینیم تعداد اعضای آن خیلی زیاد است ولی نامتناهی نیست.

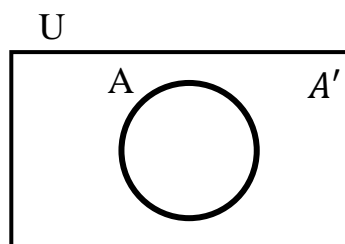
مثلا: تعداد درخت های جنگل آمازون

متمم یک مجموعه

مجموعه مرجع (U): مجموعه‌ای که شامل همه چی هست.

متمم ('): متمم یک مجموعه یعنی کل مرجع (U) بجز اون مجموعه (مثلا A) :

$$A' = U - A$$

مثال ۱:

U مجموعه مرجع و A زیر مجموعه دلخواهی از آن می باشد. طرف دوم تساوی های زیر را بنویسید.

$$\emptyset' = \quad U' = \quad A \cup A' = \quad A \cap A' =$$

مثال ۲:

اگر مرجع را به صورت مقابل تعریف کنیم:

$$U = (-100, +100)$$

و مجموعه های A و B را نیز به صورت روبرو تعریف کنیم.

$$A = (-20, +30)$$

$$B = (-10, 40)$$

هر یک از عبارت های زیر را حساب کنید.

$$A \cap B =$$

$$(A \cap B)' =$$

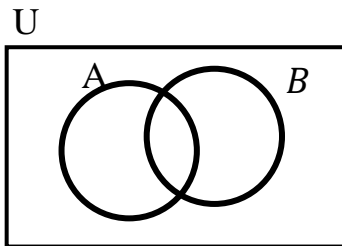
$$A' \cap B =$$

تعداد عضوهای اجتماع یک مجموعه

تعداد اعضا را با x نشان می‌دهیم. مثلاً تعداد اعضای مجموعه A : $x(A)$ برای بدست آوردن تعداد اعضای اجتماع دو مجموعه از رابطه زیر استفاده می‌کنیم:

$$n(A \cup B) = n(A) + n(B) - n(A \cap B)$$

برای اثبات به نمودار ون دو تایی زیر توجه کنید:

مثال:

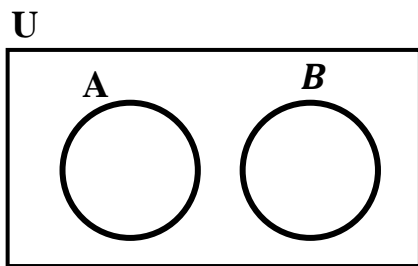
۱- یک دوره جشنواره فیلم کوتاه با شرکت ۲۱ فیلم در موضوعات مختلف در حال برگزاری است که در بین آنها ۷ فیلم پویانمایی (کارتونی) و ۸ فیلم طنز وجود دارد، به طوری که ۳ تا از فیلم‌های پویانمایی با مضمون طنز می‌باشند. مطلوب است تعداد کل فیلم‌هایی که:

الف) پویانمایی یا طنزند.

ب) غیرپویانمایی و غیر طنزند.

نکته: تفاوت (یا) و (و)

۲- در یک کلاس ۲۵ نفری، تعداد ۱۵ نفر عضو تیم فوتبال و ۱۱ نفر عضو تیم بستکتبال کلاس هستند. اگر ۵ نفر از دانش آموزان این کلاس عضو هیچ یک از این دو تیم نباشند، مشخص کنید چند نفر از آنها عضو هر دو تیم هستند.

نکته: دو مجموعه مجزا از هم:

دو مجموعه‌ای که با هم اشتراک ندارند.

$$n = (A \cap B) = \emptyset$$

پس $\longrightarrow n(A \cup B) = n(A) + n(B)$

الگوی دنباله

الگوی خطی: الگویی که به جمله قبلی مقدار ثابتی اضافه می‌شود.

مثال: ۲, ۴, ۶, ۸, ...

۱۰   ۱۲

↑   ↑   ↑   ↑   ↑

+۲   +۲   +۲   +۲   +۲

جمله عمومی: نمایش به صورت جبری:

↑ شماره جمله

← مقدار ثابت

$$t_n = an + b$$

$$t_n = 2n + b \rightarrow n=1 \Rightarrow 2 + b = 2$$

$$\rightarrow t_n = 2n \quad b = 0$$

مثال: ۳, ۵, ۷, ۹, ...

↑ شماره جمله

← مقدار ثابت

۲

+۲   +۲   +۲

$$t_n = an + b \rightarrow t_n = 2n + b \xrightarrow{n=1} t_1 = 2 + b = 3 \quad b = 1$$